ԺԳ· ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 84 ՇԱԲԱԹ, 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1899 20 ՇԱԳԱՆ, 1317 11 ՔԱՆՈՒՆԻ ԼՎԼԼ, 1315 23 ԴԵԿՏ· 1899 (Ն· Տ·)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԽԻԿ

Պոլսոյ համար { Տարեկան 70 ղրչ· Վեցամսեայ 35 „

Գաւառներու համար { Տարեկան 90 „ Վեցամսեայ 45 „ Եռամսեայ 23 „

Արտասահման { Տարեկան 23 Ֆր· Վեցամսեայ 12 „

Նամակ կամ ո եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել Տնօրինութեան:

ԾԱՂԻԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ

«زاغك» ارمنيجه يومى وسياسى غزتەسى
مطبعه و اداره‌خانەسى
غلطه حمدى پاشا خان

կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Համտի-բաղա խան

Rédaction du Journal Arménien „DZAGHIK“ Galata, Pérchémbé-Bazar Hamdi-Pacha Han

☛ 10 ՓԱՐԱ ՏՆՕՐԷՆ Ռ. ՍԱԳԱԵԱՆ 10 ՓԱՐԱ ☚

ՍԱՐԳԻՍ ՊԷՅԷՆ
Ի՞ՆՉ ՄՆԱՑ ՄԵԶ

Ոչինչ։ Նոյն իսկ իր անմիջական ժառանգորդք աղէկ մը չեն կրնար հասկնալ թէ Սարգիս Պէյէն ինչ մնաց իրենց։ Ամէն օր նոր ակնկալութիւններ կ'ունենան. այսօր մնալուկ մ'է որ երեւան կու գայ. Արգոսի հետաքրքրութեամբ կը բացուի, մէջը ոչինչ կայ. քանի մը խոշորվաթներ միայն։ Ուրիշ օր մը նոր յայտնութիւն. բայց առաջիններուն չափ աննշան եւ ոչինչ։ Շատեր ակնպիշ կ'ապասէին թէ Սարգիս Պէյէն բան մը պիտի ձգէ՞ Պարիսի քարտունին. թուղթի կտոր մը գոնէ, որոյ մէջ նշանակուած ըլլայ դումարիկ մը, հոգ չէ թէ աննշան տեսակէն, բաւական է որ ներկայ տնտեսական պէտքերուն մէջօրյն քիչ չատ սիսիմանք մը պիտի ըլլար։ Անոնք ալ սակայն յուսախաբ եղան, եւ իրերը մնային մեզ համար բոլորովին անտարբեր, զի բնականաբար մեք պարտաւոր չէինք Սարգիս Պէյի ժառանգորդներուն փաստաբանն ըլլալ. թէեւ ցարդ կը պրպտինք ժառանգական ինդիրը՝ սա գերեզմանց եւ իրաւացի պատճառաւ թէ տեսնենք սա՛ կամ նա՛ անկիւնէն լոյս մը պիտի ծագի՞ բարեպարտ. կասկած մը ձեւին ներքեւ Ո՛չ. առանկ բան չկա՛յ եղեր։

Հանրային ուշադրութիւն առարկայ եղող ումկն մարդէ կ'սպասուի որ ինչպէս ի կենդանութիւն՝ այնպէս ալ մահուան անկողնին մէջ չմոռնայ իր հասարակութիւնը՝ որուն կը վերաբերի Ասանկ բաները բան չեն ըլլար, արտի խղճի խնդիր էն Ամէնէն պէտք է իրենց ներսիդին իրաւախոհ ըլլան իրենք իրենց հետ Իրաւ որ ընդհանուր յուսադրութիւն մը միսիթարութեան մէջօրյն յանկարծ կասկարմիր ըլլալ. ապրիլ մնալ, չատ զուարճալի բան չէ, բայց կարելի չէ գործին դնութիւնը փոխել եւ չարունակել յուսալ՝ հակառակ յոյսին, ինչպէս չէ կարելի սիրել՝ հակառակ սիրոյ։ Նկարագրի ազնուութիւնը, բարձրութիւնը կը գնահատուի աւելի ապագային մէջ. ներկան կ'ունենայ իր յուզումները, իր առօրեայ բաղմաղաղ վիճակը. չափազանց ընկղմած կ'ըլլայ իր օրըստօրէական գործունէութեան, կիրքերուն, հակումներուն մէջ, եւ դաբաչն գլուխները չեն կրնար անմիջապէս ըմբռնել նկարագիրը, որ հասատ կը մնայ ներկային փոփոխութիւններուն ներքեւ, կամ սկզբունքը՝ որ կը վարէ մարդն իր հանրային կեանքին մէջ։ Ցետ մահու միայն կ'երեւին ընդհանուր գիծերը, եւ ասոր համար է որ ճիշդ մկնոտ մը մահուանէն ետք աւելի կ'արձնայ հանրային ուշադրութիւնը՝ գանելու, գնահատելու քննաճելը, ինչպէս կ'ըսէին մեր նախնիք։

Այսպիսի համառօտ խորհրդածութիւն մը միայն կարելի է ընել այսօր զմեզ զբաղեցնող անձնաւորութեան նկատմամբ, որ սակայն, պէտք է խոստովանիլ միւսներուն տեսնէ, թէ իրրեւ գեղարուեստասէր, իրրեւ գեղարուեստի վարպետ մ'իսկ, մեծ պատիւ կը բերէ այն հասարակութեան որուն ծոցէն ծնունդ առած է։

Վերջապէս ասո՛ կրնանք բսել թէ իրրեւ անհատ՝ Սարգիս Պէյ իր արուեստական ճարտարութեան շնորհիւ պիտի տպրի իր չինած գեղեցիկ չէնքերուն վրայ եւ հետ, բայց թէ բարոյական պարտաւորութեան տեսակէտով Սարգիս Պէյ անձերի՞ էր. չարժէր նոյն իսկ երկարօրէն խորհիլ այս կէտին վրայ. այդ կէտ պէտք է իր ժառանգորդներուն ուշադրութիւնն հրաւիրէ միայն։ Մեր գիտցածն այս է թէ Սարգիս Պէյէն բան մը չմնաց մեզ, բայց ի տնունէն։

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ծայրագոյն վարդապետութենէ ուղ աստիճաններու եւ պաշտօնական հերքմնագրի մ'առթիւ։

(Շար· երեկի թիւին եւ վերջ)

Յաջորդութեան չարը, սովորաբար Մխիթար Գոշէն կը սկսի. ասոր համար ալ չատեր կ'ըսեն թէ Տաւուշեցի Յովհաննէսէն առաւ եւ ուրիշներ ալ՝ Ս. Ներսէս Շնորհալիէն։ Այս ամենքը կը ցուցնեն թէ Մխիթար Գոշէն եւ անկէ յառաջ ալ վարդապետական գաւազանի տուչութիւն կար։

—Վարդապետական ֆաւազան։ Տոնմային եկեղեցին երկու տեսակ վարդապետական աստիճան ունի. Սովորական եւ Ծայրագոյն։ Սովորական կամ պարզ վարդապետները 1⁰ վիզար միայն կրնան գործածել. 2⁰ ուրիշի մը վարդապետական գաւազան եւ իշխանութիւն չեն կրնար տալ, 3⁰ չեն կրնար Եկեղեցւոյ մէջ նստելով քարոզել եւ ո՛չ ալ 4⁰ գաւազան ի ձեռին խրատական-ներ խօսիլ։ — Ծայրագոյն վարդապետները 1⁰ վիզար եւ ծաղկեայ փիլոն կը կրեն, 2⁰ Եկեղեցւոյ մէջ նախապատիւ են, 3⁰ ուրիշի մը կրնան վարդապետական աստիճաններ չնորհել, 4⁰ միչտ վարդապետական գաւազան ի ձեռին եւ աթոռոյ վրայ բազմած պիտի քարոզին [*], 5⁰ Սիւնհոդոսներու մէջ ոչ-Ծայրագոյն վարդապետ եղող Եպիսկոպոսներէն առաջ պիտի խօսին — Բացատրենք եւ լայն իրաւասութիւններ, որոնց ծագման պատճառները տոնմային Եկեղեցւոյ հնութեան մէջ պրպտելու է։ Ետք են ժամանակներ որ Եպիսկոպոսները վանքերու մէջ կը նստէին եւ թեմերնուն առաքելական հոգն ու վարչութիւնը վարդապետներուն կը յանձնէին։ Ատանք էին որ հոս ու հոն իրրեւ այցելու Հոլիւներ կը չրջէին, կը խօսէին եւ կը վիճէին Ազանդաւորաց հետ։ Այսպիսեաց տրուած է ըստ կանոնի Ասպասաձեռնէ վերապես, Մաքենոցոյս պչեղբելոյս վերապես տիւղոսներուն։ Այս բանիւսուն եւ հնուսոր վիզարաւորներն էին որ Ս. գիրքը կը մեկնէին, ճառեր կը գրէին եւ մինչեւ իսկ Ծայսաւուրքներու մէջ կը յիշատակուէին։ Ասանք էին որ ամէն ուրեք եւ ամէն ժողովներու մէջ ձայն եւ ազդեցութիւն ունէին։ Երկար կ'ըլլայ մէջ բերել մանրամասն անուններ եւ դէպքեր, ըսածնիս չօչափելի ընել տալու համար։ — Թէ Սիւնհոդոսներու մէջ այն ժամանակներու սովորութեան համաձայն ծայրագոյն վարդապետները մուտ գործած են, մեծ զարմանքի կամ տարակոյսի պատճառ պէտք չէ՛ որ ըլլայ այսօր այլապէս գործողներու, քանի որ այն դարերու ծայրագոյնը բնական էր որ Սիւնհոդոսի եւ ժողովքի մէջ առաջ խօսէր, որովհետեւ Եպիսկոպոսէն աւելի գիտակ էր իր չրջած գեղերուն պէտքերուն, տեսած մոլորութիւններուն, մուտ գործած թիւր վարդապետութիւններուն եւ կղերին մէջ սպրդած թոյլ ոգիին եւ գուցէ երբեմն նաեւ վարդապետական ճչմարտութեանց։

—Ծայրագոյն վարդապետութեան յատուկ իրաւասութիւններուն հնութիւնը նոյն իսկ Լատին հայրախօսք կ'ընդունին, երած էին։ Բիդրա կարդինալ եկեղեցւոյ առջի դարերը եւս կ'երթայ դնելու համար այս իրաւասութիւններն ու սկիզբն, ու ծայրագոյն վարդապետն ալ կը թարգմանէ-Omnium doctrinarum doctor։ Migne քահանան եւ Mohler Դերմանացին, որոնք հայրախօսութեան (patrologie) ամէնէն պերճախօս եւ դիտուն հեղինակներն են, առաքելական ծագում կուտան ծայրագոյնութեան. Goulloud Դաղղիացին աւելի առաջ երթալով, կը պնդէ թէ Պաւղոս Առաքելոց մէջ ծայրագոյն (Doctor) վարդապետ էր։ Ամէն ժողովոց մէջ Պաւղոս միայն կը խօսէր. առջի եւ վերջի խօսքը Պաւղոսինն էր. Առաքելոց Դասուն Մեկնիչն ու Հռետորը Պաւղոսն էր. կնճռոտ վիճաբանութեանց Պաւղոս միայն ներկայ կը գտնուէր։ Այս խորհրդածութիւնները կ'երեւի թէ կրօնական միտքերը յուզեր են։ Այս մասին զուր տեղ յուզուած միտքերը հանդարտեցնելու համար անդէպ չեմ համարեր մէջ բերել նաեւ նոյն իսկ Պետրոսին խօսքերը, երբ իր հեղինակաւոր ձայնը բարձրացուց անոնց դէմ որք Պաւղոսի թղթերուն ձեռքով կը չանային արդարացնել իրենց մոլորութիւնները, եւ ըսաւ. «Զոր օրինակ եւ սիրելի եղբայրն մեր Պաւղոս, ըստ չնորհելոյ իմաստութեան նմա յԱստուծոյ գրեաց ձեզ» (Բ. Պետր. Ի՞. 15)։ Ինչ է արդեօք այս Աստուծմէ Պաւղոսի չնորհուած իմաստութիւնն, եթէ ո՛չ այն յաւուկ եկեղեցական չնորհքներէն մին, զորս Պաւղոս իրեն թուղթերէն միոյն մէջ (Ա. Կորնթ. ԺԲ. 8) կը կոչէ «բան իմաստութեան», «բան գիտութեան». Թէպէտ եւ բաժինք չնորհաց են, այլ հոգի նոյն է ... ումեմն ի հոգւոյն տուեալ է բան իմաստութեան, այլումն բան գիտութեան ըստ նմին հոգւոյ». Եւ ուրիշ տեղ (Անդ 28) «Զորս եմն Աստուած եկեղեցւոջ՝ այս են. նախ զԱռաքեալս, երկրորդ զմարգարէս, երրորդ զվարդապետս. . . միթէ ամենեքին վարդապե՞տք իցեն»— Հետեւաբար Առաքելոց իրաւասութիւնը (որոնց յաջորդեն եպիսկոպոսունք) վարդապետներուն պաշտօնէն դասական թուարկութեամբ դասող Պաւղոսը՝ իրաւամբ կը ծանուցանէ, որ ամէն առաքեալ հարկ չկայ որ՝ մարգարէ եւ վարդապետ ալ ըլլար. միոյն գործը միւսին գործէն տարբեր էր։

Արդեօք յատկապէս Պաւղոսի ընծայուած տիւղոսներն ու բացատրութիւններն ալ՝ վարդապետ ներքանոսաց [*] Հեբանոսաց Առաքեալ, Աւետարանելոյ տնտեսութիւն յանձն է իմ (Տես Անդ թիւ 17). զպաշտօնն իմ փառաւոր առնեմ (Հռ. ԺԱ. 13) եւ այլն, չունեին բնաւ իրենց յատուկ նշանակութիւնը այս առաքեալական եւ վարդապետական պաշտօններու որոշ եւ բաժան ըլլալու մասին։ Ես կը յիշեցնեմ միայն. այս խնդրոյ մասնագէտ աստուածաբաններու կը թողում վիճէն ու վճռելը։

—Այս տողերուս մէջ դլխաւորութեան խնդիր չկայ, այլ միայն վարդապետական արտաքին պատուոյ կամ ազդեցութեան. արդէն այս կերպով ալ հայրախօսութիւնը (Patrologie) կ'ուսումնասիրէ եկեղեցւոյ Հայրապետաց ոճն, ոգին, սկզբունքը եւ երկասիրութիւններուն արժէքը։ Հայրախօսութիւնը սակայն ի դէմս եւ յանուն եկեղեցւոյ չի խօսիր, այլ յանուն պատմութեան. յաւակնութիւններ ալ չունի պնդելու իր ըսածներուն անսխալականութեան վրայ։ Իւրաքանչիւր Հայրախօսին կրթութենէն, ներքին հոգեկան վիճակէն կախում ունի դաղափարն ալ, գրիչն ալ. այսպէս Դաղղիացի Հայրախօսը Ս. Օգոստինոսի կամ որ եւ է Հայրապետի գրութեան մէջ վերացական եւ ճգնաւորական նրբին դէպի Անծանօթն, Անհունը թռիչ մը կը նչմարէ գտնել եւ ըստ այնմ կը մեկնէ զայն, մինչդեռ Գերմանացիին քննադատ եւ չոր միտքը բոլորովին տարբեր եւ ըէալական դաղափարականներով կը քննէ ու կը պարզէ միեւնոյն Սուրբը կամ Հայրապետը։ Հայրախօսութիւնը եկեղեցւոյ հակառակ չէ եւ ո՛չ ալ իր տուած մեկնութիւնները եկեղեցիին ex cathedra վճիռներն են։ Այս չափս բաւական կը համարեմ ճչմարտասէր մտքերու համար՝ վերոյիշեալ պաշտօնական հերքմնագրի բոլորովին տարադէպ ըլլալը ցոյց տալու։

Բերա ՅՈՎՀ. Ց. ԱԼԱՆ

Երկուան յօդուածիս մէջ տպագրական սխալ մը աչքէ վրիպած է։ «Եպիսկոպոսութիւնը աստուածային իրաւասութենէ է, իսկ ծայրագոյնութիւն մանաւանդ պատուոյ կամ աստուածային տուչութիւն է» գրուած է, ինչ խանակ ըսուելու թէ «ծայրագոյնութիւնն եկեղեցական մանաւանդ պատուոյ կամ իրաւասենեան տուչութիւն է»։

Տ. Ց. Ա.

[*] Տես վարք Մխիթար Աբբահօր, գրեալ ի Մատթէոս վարդապետէ, յառաջին աչակերտաց-Ձեռագիր ի Մատենադարանի Վիեննական Մխիթարեանց։

[*] Հեբիանոս բառը ծագում առած է յունարէն ἔβιων բառէն որ կը նչանակէ աղք, ժողովուրդ, հասարակութիւն։

ԱՏԱՔԱԶԱՐԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Այնուրի ղոգեշարժ աղօրիքը։—Ս. Առաջնորդին նախագահութեամբ գումարուած խառն ժողովը եւ իր որոշումները։

Ատաբազարի մէջ ալիւրի չղոգեշարժ աղօրիքի մը չինութեան խնդիրը նոր չէ։ Գրեթէ չորս ու կէս տարիէ ի վեր խնդրոյ առարկայ է աղօրիքի չինութիւնը, որուն հասոյթը կրթական գործին պիտի յատկանայ։ Երկու տարի առաջ չէնքին տեղը նուիրած են արդէն քաղաքիս հարուստ աղգային երեւելիներէն Փարթիկեան եւ րիք եղբարք։

Ի նպաստ կրթական գործին, այդ օդտակար ու մեծ դաղափարը կարելի եղածին չափ չուտով իրականացնելու համար, դաւառիս Արիազան Առաջնորդ Հօր Նախանձոտութեամբ հանդանակութիւն մը կը բացուի չորս ու կէս տարի առաջ, որուն սկզբնաւորը կը մասնակցին ամբողջ կարողութեան տէր քաղաքացիները։ Հանդանակութեան գումարը կը հասնի գրեթէ 500 ոսկւոյ, բայց 110 ոսկին կը հաւաքուի եւ ինչ ինչ պատճառներ արգելք կ'ըլլան գործին չարունակութեան։ Վերոյիշեալ հաւաքուած գումարէն 80 ոսկին դեռ պահուած կը մնայ, մնացեալները ծախսուած են աղօրիքի չինութեան համար եւ եղած նախնական ձեռնարկներուն ի նպաստ։

Բայց Ծովակիմեան Ս. Առաջնորդին բառարանին մէջ գոյութիւն չունին յուսահատող, յուսահատութիւն բառերը։ Սրբազնութիւնը մտադրած էր եւ մտադրած է, ինչ որ ալ ըլլայ, ի գլուխ հանել այդ օդտակար ձեռնարկը. ուստի յետ այնորիկ սկսաւ չինութեան հրամանագիրը առնելու աչխատիլ, ու չատ մը դժուարութիւններէ վերջ՝ յաջողեցաւ առնել գայն։ Հրամանագիրն առնելէ վերջ՝ այն ինչ կը պատրաստուէր չորս ու կէս տարի առաջ սկսուած հանգանակութեան գրուածքին մնացեալ դրամները հաւաքել, ահա յանկարծ թաղային տարբեր վէճ մը եկաւ անդամ մ'ալ գործին յաջողութեան առջեւ քար գնել։ Այս անգամ ժողովուրդը յուսահատեցաւ, վասն զի թէեւ չինութեան գաղափարը մարած չէր հանրութեան մտքին մէջ, բայց այս անգամ չէր կարծուեր որ մօտ տարիներս չինութեան ձեռնարկուի։ Այդ վճռական վէճին պատճառ կարելի պիտի չըլլար հասկնալ թէ ինչպէս գործին չարունակութեան վերոյիշեալ հաւաքուած գումարէն 80 ոսկին դեռ պահուած կը մնայ, մնացեալները ծախսուած են աղօրիքի չինութեան համար եւ եղած նախնական ձեռնարկներուն ի նպաստ։

Բայց Ծովակիմեան Ս. Առաջնորդին բառարանին մէջ գոյութիւն չունին յուսահատող, յուսահատութիւն բառերը։ Սրբազնութիւնը մտադրած էր եւ մտադրած է, ինչ որ ալ ըլլայ, ի գլուխ հանել այդ օդտակար ձեռնարկը. ուստի յետ այնորիկ սկսաւ չինութեան հրամանագիրը առնելու աչխատիլ, ու չատ մը դժուարութիւններէ վերջ՝ յաջողեցաւ առնել գայն։ Հրամանագիրն առնելէ վերջ՝ այն ինչ կը պատրաստուէր չորս ու կէս տարի առաջ սկսուած հանգանակութեան գրուածքին մնացեալ դրամները հաւաքել, ահա յանկարծ թաղային տարբեր վէճ մը եկաւ անդամ մ'ալ գործին յաջողութեան առջեւ քար գնել։ Այս անգամ ժողովուրդը յուսահատեցաւ, վասն զի թէեւ չինութեան գաղափարը մարած չէր հանրութեան մտքին մէջ, բայց այս անգամ չէր կարծուեր որ մօտ տարիներս չինութեան ձեռնարկուի։ Այդ վճռական վէճին պատճառ կարելի պիտի չըլլար հասկնալ թէ ինչպէս գործին չարունակութեան վերոյիշեալ հաւաքուած գումարէն 80 ոսկին դեռ պահուած կը մնայ, մնացեալները ծախսուած են աղօրիքի չինութեան համար եւ եղած նախնական ձեռնարկներուն ի նպաստ։

Այս երկու օտարազգիները մեր աղաներուն, երեւելիներուն կ'առաջարկենն նաեւ որ մեր առած հրամանագրով, իրենք չինեն աղօրիքը՝ իրենց գրամով եւ աղգին հետ ընկեր ըլլան. առ այդ անմիջապէս լուր կը դրկեն աղաները Ս. Առաջնորդին, որ յայնժամ Թէրիզլի կը գտնուէր։ Ն. Սրբազնութիւնը կը պատասխանէ թէ դուք միաբանեցէք եւ ուղեցէք, ես ալ կը չինեմ, առանց ուրիշներու օգնութեան, կամ առնոնց հետ ընկեր ըլլալու։ Արդարեւ օտարազգիներուն հետ ընկեր ըլլալ, նախատինք մը պիտի ըլլար քաղաքացւոյն, որ ահագին ժողովուրդ մը ըլլալով հանդերձ չկրնալով այդ տեսակ ձեռնարկ մը իրենին ի գլուխ հանել ուրիշներու օգնութեան պիտի սպասեն։ Այն առեն ամբողջ քաղաքացին, այդ երկու անձերուն չափ ձեռնեղրիցութիւն, կարողութիւն եւ միաղամայն հայկնէն ունեցած չպիտի ըլլար։ Այդ ձեռնարկը յաջողցնելու համար, բաւական է համերաչխ գործակցութիւն մը ունենալ եւ մէկ մէկ փիչ ալ քսակներուն բերանը բանալ որ դրամները փիչ մը մարբուր օդ ծծեն . . . Աղգին ու Հայ մանկտւոյն օրհնութիւնը մէջը լեցուի։ Քսակներէն դուրս ելածները՝ նոյ նահապետի ագռաւին պէս ետ չպիտի դառնան ուղղակի իրենց քսակները, բայց աղաւնիին պէս իրենց տուները պիտի երթան անուղղակի կերպով, ձիթենիի ճիւղով մը զոր իրենց գաւակաց պիտի տան ուսման եւ կրթութեան անուան տակ։

Նոյեմբեր 24ին Ս. Առաջնորդը ճէրիզլիէ քաղաքս գարձաւ, գործին վերջնական լուծումն տալու համար։ Նոյեմ. 28ի կիրակի օրը Մասն ժողով մը գումարեց Ս. Կարապետ թաղի Ներսէսեան վարժարանին մէջ, ուր ներկայ էին չորս թաղերէն 70է աւելի Ազգ. երեւելիներ, որոնք, ուրախալի է ըսել այս անգամ, ամէն խընդիր, ամէն անհամաձայնութիւն պահ մը մէկդի թողուլով, եկած էին չորս տարիէ ի վեր ծծուած աղօրիքի խնդիրը միանգամ ընդ միչտ լուծելու համար։

Ժողովը դադարեցաւ ժամը 8ին Ս. Առաքնորդին նախագահութեամբ որ վերակ առաւ թէ եթէ միաձայնելով, թէ քիւնք ըլլան իրենք գործը անպատճառ ի գլուխ կը հանէ։ Ժողովականք առաջարկեցին իրենց կարողութեան համեմատ մարտիով 10, 20, 30 ոսկի տալով, գործը իրենց վրայ առնել եւ ապագային իրենց դրամները առաջին ազօրիքի հատոյթէն դանձել, բայց Ս. Նախագահին առաջարկութեամբ յետոյ որոշեցին որ նախորդ հանգանակութեան գրուածքէն մնացած 350 ոսկին հաւաքուի, նախկին կրթասիրաց ընկերութեան 300 ոսկին ալ առնու Ս. Սահակեան վանուոյ եկեղեցւոյն շինութեան համար 200 ոսկի հաւաքուած է, այն ալ տալ կը խոստանան, յետոյ ազօրիքին հատոյթէն առնելու պայմանաւ։ Ընդամէնը կ'ըլլայ 850 ոսկի, 80 ոսկի ալ նախորդ հանգանակութենէն մնացած է, անով 930 ոսկի։ Առայժմ ընդամէնը 1000 ոսկի պէտք էր։ Յանձնաժողովականներէն մին կ'առաջարկէ որ, իւրաքանչիւր փողոցի գործաւորութեան օրականներէն ամիսը մէկ օրական վար դնէ, առակէ տարեկան 100 ոսկի գոյանալով 1,000 ոսկին լրացած կ'ըլլայ։ Այդ գրաւով նախ կաթսան, մնացեալներ, գործիքներ եւ երկաթ քար պիտի ըլլալ եւ յետոյ չէնքին շինութեան ձեռնարկուի։ Եթէ առնուազն գան՝ այլեւս շինուած համարեցէք ըսաւ Ս. Առաքնորդը ու ժողովը վերջացաւ ժամը 11ին։

Հետեւեալ օրը Ս. Առաքնորդը իւրաքանչիւր մանարանի ատրոյ, որոնք թուով 6 են, մէկ մէկ նամակ դրկեց, իրենց դործաւորութիւններու օրականներէն ամիսը մէկ օրական վար դնելու համար։ Մինչեւ Դեկ. 6, երկաթ ֆաղրիքաթէօրներ Ս. Հ. Թաղէն Պօղոս աղա Մուրատեան, իր եղբայրը Մ. Պետրոս աղա Մուրատեան, Ս. Կ. Թաղէն Զարքճեան եղբարք Անդրանիկ եւ Սահակ էֆէնտիները նպաստաւոր պատասխան տուած ըլլալով, Ս. Առաքնորդը մէյ մէկ եկեղեցականներն երթալով, անձամբ յանուն ազգին իր շնորհակալութիւնները կը յայտնէր օրհնեց գործաւորութիւնները կը յուսանք թէ միւսներն ալ նպաստաւոր պատասխաններ տան։

Մանարաններու գործաւորութիւնները ամիսը մէկ օրական պակաս առնելով, ճշտապէս չգիտեմ կրնան. իրենց զգալի անգամ չգիտեմ ըլլայ, բայց տարեկան ազօրիքի չինութեան 100 ոսկուց նպաստ մը ընելով, իրենք ալ մասնակցած ըլլալու պոհանակութիւնը պիտի ունենան։

Ամէն ժամանակ հայ ժողովուրդն ապաստաձեռն եղած է նմանօրինակ ձեռնարկներու համար, կրկ իր մէջերն ալ միացած տեսած է ժողովուրդին անտարբերութեան պատասխանատուն միշտ գաւառին մէջերն են ժողովուրդը միշտ իրենց թէ լաւ եւ թէ դէշ օրինակներուն կը հետեւի։ Le moine rèpond comme l'abbée chante կ'ըսէ ֆրանսական առածը։

Առաքեալ Յ. Ե. ԿԱՐԱԳԵԱՆ

Ա.ՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀԱՐԱՒ-ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԹԱՂՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

Փերման եւ Ասարիական մասերն ամէնէն զինուորական տեսակէտով կը հետաքրքրէն ներկայ պատերազմին կարող եւ փորձ զինուորականներն ամէն օր տնտեսներ կը լսենք Պելգիոյն եւ Վիննայի զինուորական թերթերուն մէջ, իրենց ռազմագիտական տեսութիւնները պարզելով պատերազմին մէջ մի չարժման եւ հետեւութեանց վրայ։ Թրէմանէպողի զինուորական քննագատ կ'ըսէ—«Անդլիացիք յաղթուեցան, որովհետեւ իրենց զինուորները չէտ գրաւեցին. այս ռազմական սխալմունքէն զատ, զինուորականն չարժումներու մասին ալ գործուածք մը կ'ընեն, որք կը ցուցնեն թէ չատ իրաւացի են եղեր ամէնէ առաջ Զօր. Պուլլերի խիստ քննադատութիւնները՝ զոր ըրաւ անդլ. բանակին պատերազմ եւ մարդոյ Սակայն ամենէտ դասը փորձառութեամբ կ'ուսուցանէ, եւ որովհետեւ տակտիկն հինգ թարմ զօրաբաժիններ պիտի երթան ի Բելգիա կամ պիտի կազմուին, կրնան մրցակիցին պահել ամ դասը թէ անպատրաստ թուով ու եւ է յարձակում ընել չկրնար չի գոնար Դալով Գերմանացին, կըրնանք զինեալ ազգ մը կոչել զանոնք աւելի իրաւամբ քան Դիւրոյին եւ Սարանիացի հին զեղացիներն որք Նապոլէոն Ա.ի դէմ կռուեցան Եւ իրաւունք հին Հռոմի եւ հին Արեւելքի օրերէն ի վեր տակտիկն անհամեմատ չէր Գերմանացին նման ժողովրդային բանակ մը։ Սակայն անոնց տրակար գողին ալ այս է. որովհետեւ գէնք առնելու կարող ամէն մարդ պատերազմի դաշտին վրայ է, իւրաքանչիւր մարդ որ կ'երթայ կը մնայ կամ գերի կը ըռնուի, կամ թէ գոնէ թնդանօթ ունելի ունին, մինչդեռ Բրիտանացի զինուորք յաճախ Գերմանացին նուազ թնդանօթ ունենի, եւ Զօր. Մրիմուէն, որ գլխաւորաբար ձիաւորի պէտք ունէր, ճակատամարտ մղից մէկ զօրագունդ նիզակաւորներով։

Շատերն ալ կը քննադատեն պատերազմին թափ յատակագիծը, որով անգլիացի զինուորները գիւղացան կը պահուտին, եւ կ'ըսեն թէ աւելի գործնական կ'ըլլար մէկ գունդի մը միացնել Զօր. Մրիմուէնի, Զօր. Փրէնչի եւ Զօր. Կէդկըրի զօրքերը, եւ այսպէս առաջ քալել, կամ տակաւին ապահով մինչեւ որ անոնք պէտք եղած թնդանօթ ու ձիաւոր ունենային յարձակիլ առաջ։ Թէեւ այսպիսի ռազմագիտութիւն մը պատճառ պիտի ըլլար Լէսթամիթի անկման եւ Բարիզցւոց մէկ մասին ապստամբութեան, բայց Լէսթամիթի անկումն եւ Բարիզցւոց ապստամբութիւնը նուազ անտանելի պիտի ըլլար անգլ. բանակի մը առկիւ։ Վերջապէս, նոյն զինուորական քննագատները կ'ընդունին բրիտանական զօրաց քաջութիւնը, բայց կ'ըսեն.—«Անոնք պատերազմ չգիտեն»

—Անգլ. հաւատարմութիւնը 10,000 ջոլի ալ ապագային Սմիրնիկային։

ՊՈԼԻՐ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ

ԲՐԻՒՔԼԻ ԵՒ ՊԻԶՄԱՐԲ

Անգլիոյ Երեսփ. ժողովոյ անդամ Սըր Ջարլզ Տիլք, Կլատսթոնեան դաւիճեին արտաքին գործոց խորհրդակիցը, ֆրանսացի լսմպագրի մը հետեւեալը խօսեր է.—«Կայսրութիւնը ծանր է, մանաւանդ ի Զիւնատան եւ հանդէպ Ամերիկայի։ զոն հիմա այնպէս կ'երեւի թէ մեր Չէ ղարկերը գործերը ասոնցի ալ բերեց Դարով Թրանսվալի, դէշ չէ, անհնկալ չկայ մեզ համար։ ինչ որ կ'ըլլայ հիմա, պիտի ըլլար այլկէս Երբ Փեարլին Խորհրդարանին նախարարն ակնկր, նախարարութիւնը մեզ պիտի ներկայացնէ կայսրութիւն մը, որ եթէ բոլորովին որոշ եւ յստակ ալ չըլլայ, մասնոգութիւն պահանջելու չնութիւնն ալ պիտի չունենայ։

—Ուրեմն ա՛յդքան մեծ վտահութիւն ունիք Սըր Բըավըրլ Պուլլերի վրայ։

—Համաձայնիլ մարդ մը չէ իրաւունք։ Անգլ. բանակին վերջին ռազմափորձերու ատեն Բոնտոզի զօրքը չարաչար յաղթեց անոր, թէեւ ատոր է որ Բոնտոզի զօրքն ալ կիսատ մնի զերման զօրավարի մը մտքէն կարգադրութեան մէջ մարդ մ'է լսէր Բայց Պուլլերը կը բաւէ Թրանսվալի համար (Բայց դէպքերը ցոյց կուտան թէ պիտի չբաւէ)

«Լէսթամիթի պաշարումն ի մասց պիտի վերնայ, ինչպէս նաեւ Բրիտրլիի պաշարումը։ Օրանժի երիկրը պիտի արշաւենք եւ պիտի հպատակեցնենք զայն. Լոնտոնի մէջ ասոր ատրակցս չկայ ձըշմարիտ է որ այս պատերազմ չի վայելեր մեր բանակին հոգեկրութիւնը։ Մեր զօրավարք մեծապէս կը հիանան Պօերներուն քաջութեան, ինչպէս նաեւ անոնց անձնուէր ընդդիմութեան վրայ։ Պօերք պատրաստ լաւ յատկութիւններ ունին Մեր զօրավարները կարծես պիտի ստիպուին կատարել այնպիսի գործողութիւններ զոր Պիզմարքի թէ Մօլթքէ անգամ չեն ընդունիր։ Երկրորդ, կ'ուսարկուի թէ զօրավարները պէտք չէ թշնամիին հանեն իրենց ատանց նախապէս վստահ ըլլալու թէ իրենց մարդիկ թշնամիին չատ են թուով, կամ թէ գոնէ թնդանօթ ունելի ունին, մինչդեռ Բրիտանացի զինուորք յաճախ Պօերներէն նուազ թնդանօթ ունելի ունին, եւ Զօր. Մրիմուէն, որ գլխաւորաբար ձիաւորի պէտք ունէր, ճակատամարտ մղից մէկ զօրագունդ նիզակաւորներով։

Շատերն ալ կը քննադատեն պատերազմին ծրագրին յատակագիծը, որով անգլիացի զինուորները գիւղացան կը պահուտին, եւ կ'ըսեն թէ աւելի գործնական կ'ըլլար մէկ գունդի մը միացնել Զօր. Մրիմուէնի, Զօր. Փրէնչի եւ Զօր. Կէդկըրի զօրքերը, եւ այսպէս առաջ քալել, կամ տակաւին ապահով մինչեւ որ անոնք պէտք եղած թնդանօթ ու ձիաւոր ունենային յարձակիլ առաջ։ Թէեւ այսպիսի ռազմագիտութիւն մը պատճառ պիտի ըլլար Լէսթամիթի անկման եւ Բարիզցւոց մէկ մասին ապստամբութեան, բայց Լէսթամիթի անկումն եւ Բարիզցւոց ապստամբութիւնը նուազ անտանելի պիտի ըլլար անգլ. բանակի մը առկիւ։ Վերջապէս, նոյն զինուորական քննագատները կ'ընդունին բրիտանական զօրաց քաջութիւնը, բայց կ'ըսեն.—«Անոնք պատերազմ չգիտեն»

—Անգլ. հաւատարմութիւնը 10,000 ջոլի ալ ապագային Սմիրնիկային։

ՊՈԼԻՐ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ

ԲՐԻՒՔԼԻ ԵՒ ՊԻԶՄԱՐԲ

Անգլիոյ Երեսփ. ժողովոյ անդամ Սըր Ջարլզ Տիլք, Կլատսթոնեան դաւիճեին արտաքին գործոց խորհրդակիցը, ֆրանսացի լսմպագրի մը հետեւեալը խօսեր է.—«Կայսրութիւնը ծանր է, մանաւանդ ի Զիւնատան եւ հանդէպ Ամերիկայի։ զոն հիմա այնպէս կ'երեւի թէ մեր Չէ ղարկերը գործերը ասոնցի ալ բերեց Դարով Թրանսվալի, դէշ չէ, անհնկալ չկայ մեզ համար։ ինչ որ կ'ըլլայ հիմա, պիտի ըլլար այլկէս Երբ Փեարլին Խորհրդարանին նախարարն ակնկր, նախարարութիւնը մեզ պիտի ներկայացնէ կայսրութիւն մը, որ եթէ բոլորովին որոշ եւ յստակ ալ չըլլայ, մասնոգութիւն պահանջելու չնութիւնն ալ պիտի չունենայ։

—Ուրեմն ա՛յդքան մեծ վտահութիւն ունիք Սըր Բըավըրլ Պուլլերի վրայ։

—Համաձայնիլ մարդ մը չէ իրաւունք։ Անգլ. բանակին վերջին ռազմափորձերու ատեն Բոնտոզի զօրքը չարաչար յաղթեց անոր, թէեւ ատոր է որ Բոնտոզի զօրքն ալ կիսատ մնի զերման զօրավարի մը մտքէն կարգադրութեան մէջ մարդ մ'է լսէր Բայց Պուլլերը կը բաւէ Թրանսվալի համար (Բայց դէպքերը ցոյց կուտան թէ պիտի չբաւէ)

«Լէսթամիթի պաշարումն ի մասց պիտի վերնայ, ինչպէս նաեւ Բրիտրլիի պաշարումը։ Օրանժի երիկրը պիտի արշաւենք եւ պիտի հպատակեցնենք զայն. Լոնտոնի մէջ ասոր ատրակցս չկայ ձըշմարիտ է որ այս պատերազմ չի վայելեր մեր բանակին հոգեկրութիւնը։ Մեր զօրավարք մեծապէս կը հիանան Պօերներուն քաջութեան, ինչպէս նաեւ անոնց անձնուէր ընդդիմութեան վրայ։ Պօերք պատրաստ լաւ յատկութիւններ ունին Մեր զօրավարները կարծես պիտի ստիպուին կատարել այնպիսի գործողութիւններ զոր Պիզմարքի թէ Մօլթքէ անգամ չեն ընդունիր։ Երկրորդ, կ'ուսարկուի թէ զօրավարները պէտք չէ թշնամիին հանեն իրենց ատանց նախապէս վստահ ըլլալու թէ իրենց մարդիկ թշնամիին չատ են թուով, կամ թէ գոնէ թնդանօթ ունելի ունին, մինչդեռ Բրիտանացի զինուորք յաճախ Պօերներէն նուազ թնդանօթ ունելի ունին, եւ Զօր. Մրիմուէն, որ գլխաւորաբար ձիաւորի պէտք ունէր, ճակատամարտ մղից մէկ զօրագունդ նիզակաւորներով։

Շատերն ալ կը քննադատեն պատերազմին թափ յատակագիծը, որով անգլիացի զինուորները գիւղացան կը պահուտին, եւ կ'ըսեն թէ աւելի գործնական կ'ըլլար մէկ գունդի մը միացնել Զօր. Մրիմուէնի, Զօր. Փրէնչի եւ Զօր. Կէդկըրի զօրքերը, եւ այսպէս առաջ քալել, կամ տակաւին ապահով մինչեւ որ անոնք պէտք եղած թնդանօթ ու ձիաւոր ունենային յարձակիլ առաջ։ Թէեւ այսպիսի ռազմագիտութիւն մը պատճառ պիտի ըլլար Լէսթամիթի անկման եւ Բարիզցւոց մէկ մասին ապստամբութեան, բայց Լէսթամիթի անկումն եւ Բարիզցւոց ապստամբութիւնը նուազ անտանելի պիտի ըլլար անգլ. բանակի մը առկիւ։ Վերջապէս, նոյն զինուորական քննագատները կ'ընդունին բրիտանական զօրաց քաջութիւնը, բայց կ'ըսեն.—«Անոնք պատերազմ չգիտեն»

—Անգլ. հաւատարմութիւնը 10,000 ջոլի ալ ապագային Սմիրնիկային։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ երկաթնուղիի գործարան մը կը բանակցի Ռուս կառավարութեան հետ՝ վայրաշարժի ընդարձակ գործարան մը չինել Սիպերիական երկաթուղւոյն յարմար մկ կէսին վրայ։ Կ'առաջարկէ նաեւ պղպջաքի ձուլարան մը չինել երկաթեայ ձողերու համար։ Ասոր համար 8 միլիոն ռոլլարի դրամագլուխ մը պէտք է, զոր սիրի հայթայթէն ամերիկացի դրամատէրեր։

ՉԻՆԱԿԱՆ Թուրքաստանի մէջ ի Քաշկար՝ Ռուսիա առաջին կարգի հիւպատոսութիւն մը հաստատած է, որոյ հեղինակութիւնը բնիկներուն յարգել տալու համար 100 հազարէ բազկացեալ զունդ մ'ալ պահակ դրած է հիւպատոսարանը։ Անգլիացիք ալ կ'ախտասին ապրեցութեան տէր ըլլալ այդ տահմաններուն մէջ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՏԲԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ

Ս. Պատրիարք Հայրն եչ. օր երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Դատական գործոց նախարար Վահմ. Ալթունեարեանի քաշայի հետ։ Պահ մը այս տեսակցութեան ներկայ գտնուեցաւ նաեւ Կրօն. Գործոց վերատեսուչ Զիվէր պէյ։ Տեսակցութեան գլխաւոր նիւթ էին Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան առթիւ կատարելի պաշտօնական ձեւակերպութիւնք։

—Թէեւ Յառն Ժողովն երկկ ինչպէս պիտի գումարուէր, սակայն Կրօն. Ժողովոյ անդամներուն բազակայութեան պատճառաւ, Բաղ. Ժողովը միայն կրցաւ գումարել Ղալաթիոյ Սուրբ Գրգոր մատենադարանին մէջ, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր եւ առնուազն մասնակցութեամբ Սահմանադրական բաշխի։ Ժողովականներէն ներկայ էին Խորենան, Եուսուֆեան, Սէթեան, Սասունեան, Տէր-Գրիգորեան եւ Տէր Ներսէսեան Էֆէնտիները։ Բաղ. Ժողովը հետեւեալ որոշումները առաւ։

—Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան նկատմամբ, Յառն Ժողովոյ որոշման պատրաստուած վերջին Թէքէեան Բ. Դրան մատուցուած եւ Ս. Պատրիարքին ալ այս մասին բանակցութիւններ կատարած էր։ Ն. Սրբազնութիւնը տեղեկութիւն հաղորդեց այս բանակցութիւններու նկատմամբ, եւ բան որում այդ խնդիրը Յառն Ժողովի կր պատկանէր, որոշուեցաւ զայն նոյն Ժողովին յանձնել որպէս զի հարկ եղածը անօրինուի։

—Դարբիկ էֆ. Նորաստնկեան վիր մը ուղղելով Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարականը մատուցած էր Վարչութեան անդամակցութենէն իր այլ եւ այլ զբաղմանց ծանրութեանը պատճառաւ։ Ժողովը, Ս. Նախագահէն խնդրեց հրաւիրել Դարբիկ էֆ. Նորաստնկեանն որ հաճի բան առաջ նոյն ընծայել Վարչութեան իր աջակցութիւնն որուն կը կարօտի։

—Ժողովը նկատելով որ ամուսնական դատերու վերաքննութեան խնդիրները զբաղած կը մնան Յառն Ժողովի օրակարգին մէջ, հարկ դատեց Յառն Ժողովի առաջարկել Ցանձնաժողովի մը կազմութիւնն որ պատշաճ ուսումնասիրել նոյն ակզնկարին եւ այսպէսով դիւրացնել Յառն Ժողովի աշխատութիւնը։

Բաղ. Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ յարաբերական այլ եւ այլ խնդիրներուն մէկ մասը գոնէ վերջացնելու համար։

—Ազգ. Պատրիարքարանը մատնատոր հրահանգներ զրկեց՝ Տրապիզոն, Տիարպէքիր եւ Քէօթահիա, առաջնորդական ընտրութեանց համար։

—Պրուսիոնի 7 սամ. սակի զրկուած է Նպատակ Ցանձնաժողովին։

—Ուսումն. Նորնրդոյ նիստը տեղի ունեցաւ երկկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, ատենապետութեամբ Ե. Դուրգէն էֆ.ի։

1. Նորնրդը նկատելով որ վարժապետանոցի մը հաստատութեան խնդիրը տակաւին վերջնական ձեւ մը չէ առած, իրրեւ մանակի դարման այս վիճակին որոշեց, հաւանութեամբ Բաղաքական Ժողովի Կիրակնօրեայ դասընթացք մը հաստատել ուսուցչական այն թնտրելիներու համար, որք կը փափաքին պատրաստուիլ յառաջիկայ չրջանի վիրայականի քննութեանց, ինչպէս նաեւ այն ուսուցչաց, որք տատիճանի բարձրացման համար պիտի ուզեն ներկայանալ ի վերաքննութեան։ Սոյն կիրակնօրեայ հրապարակային դասախոսութիւնք պիտի տեւեն յառաջիկայ 1900 Փետրուարէ չկերջ Յունիսի, եւ տեղի պիտի ունենան ազգային առանձնակարգ ուսուցչաց կողմանէ անձնուիրաբար։—2. Մայրաքաղաքիս Պետական եւ ազգային մասնաւոր վարժարաններն յաճախող երկսեռ Հայ ուսանողաց ընդհանուր եւ ճչգրիտ ցանկը պատրաստուած ըլլալով, յետ քննութեան, որոշեց կցել զայն 1900ի դպրոցական վիճակագրութեան։— 3. Նկատելով որ դասապրոց քննութեան համար ակէ առաջ կազմուած Ցանձնաժողովը ցարդ չէ ձեռնարկած պաշտօնի, ոչ րոչեց խնդրել Ս. Պատրիարք Հայրէն որ հաճի ինքնաբ հրաւիրել Ցանձնաժողովին զբաղելու համար ներկայացուած դասագիրքերու քննութեամբ։

Ի ՆՊԱՍՏ ԿԱՐՕՏԵԼՈՑ

Առաջիկայ Աւագ ծոներուն եւ անկէց վերջն ալ Ս. Ծննդեան ծոներուն առթիւ մեր եկեղեցիներու քարոզիչները կրնան իրենց հոգեչունչ խրատներով մեծ ազդեցութիւն ընել Հայ ժողովրդեան վրայ՝ որպէս զի չմոռնան կարօտեալները, եւ չանան առաւօրէն նուիրել իրենց նպաստն յանուն կարօտելոց։ Եթէ բարի սրամտութիւն ըլլայ—որուն վրայ չենք կասկածիր—մեր քարոզիչք յոյժ օգտակար պիտի ըլլան Նպաստից Մնուտիկն՝ յառաջիկայ Ս. Ծննդեան ասթիւ։ Թո՛ղ ձգեն պահ մը իրենց աստուածապահական խոր հմտութիւնները, եւ թող խօսին միայն բարոյական սեսակէտով, ընկերութեան օգնելու, ազգակցին նպաստելու նուիրական պարտաւորութեան վրայ։ Ամէն հաստատութիւն պէտք է հոգայ իր հօտին մէջ զբաղուղ անկարները, կարօտեալները, միխթարէ զանոնք իրենց տեսիպղական պէտքերուն մէջ, եւ ինչպէս այսպիսի հանդիսաւոր պարագաներու մէջ ունեւորք չեն մոռնար իրենց ընտանիքին մէն մի անդամը, պէտք չէ նաեւ մոռնան իրենց ընտանիքին անմիջական չրջանակէն դուրս գտնուղ ազգայիները, արկածեալները, որք իրաւունք ունին ունենալ գասակարգին բոլոր հոգածութիւնն։ Առաջիկայ Ս. Ծննդեան կը յուսանք թէ մնծագոյն ասթիւ պիտի ըլլայ հայ հաւատացեալց՝ յիշելու կարօտեալները, ինչպէս անչուշտ մեր բոլոր քարոզիչներուն առաջին հոգը պիտի ըլլայ՝ կարդալ մարգասիրական անհրաժեշտ յորդորը, խրատելով թէ «ներանվի է տալ քան առնուլ»։

ՁԵԿՈՅՑ

Կը խնդրենք մեր դաւառացի եռամտեալ բաժանորդներէն, որոնց Մարիի 1 թիւէն սկսեալ մնացորդ գրկուած է, որ բարեհաճին իրենց եռամտեալ բաժնեգինը զրկել մեզ անյապաղ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԼԼԱՄԲՐԻԻ արարողութիւնն երկկ կատարուեցաւ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին կառքով յիշեալ մզկիթը գնաց, եւ Ուրբաթի աղօթքէն վերջ, Կայս. Պալատ վերադարձաւ հանդիսաւոր թափորով։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին անդլ. դեսպան Սըր Ն. Օ'քոնոր եւ Ա. Թարդմանը, Ամերիկեան դեսպանը, Հոլանտական դեսպանը, Ամերիկեան դեսպանատան գործակատարը, Իտալական ընդհ. հիւպատոսը, Հանրային Պարտուց Վարչութեան անդլ. արժէքաւոր պատուիրակ Մր. Լօսը, Տէօյչ Պանքի մնօրէն Մ. Սիմընս եւ այլ օտարազգիներ, որոնցմէ ամենք արժանացան կայս. մնծարանաց, Սենեկապետ Լ. մին պէյի միջոցաւ։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ դեսպան Պառոն Սդալ Վան Բիւրէլ երկկ պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու եւ իր հրաժարագրերը մատուցանելու։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպան Միրզա Մահմուտ Խան եչ. օր Բ. Դուռն երթալով, յաջորդաբար տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին եւ Արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԴԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանատան զինուորական կցորդ հաղորդակից Մորկան եչ. օր Սպարապետ Ալի Բիզա բաշայի ապարանքն երթալով, Ն. Վսեմութեան յանձնեց Կարմիր Արծուի ականակուռ պատուանշանը զոր Վիլհելմ կայսրը չնորհած էր Դատախազ զինուորական ընդհ. հրամատար Բարձր. Ձէվատ բաշային։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ Տրիպոլոյ կուսակալ Հաչիմ պէյ նկատելով որ կառավարական ինչ ինչ հասոյթները քանի մը չէյլերու կորզուն անցած են, որք չեն ուղիր հաչիւ տալ եւ իրենց պարտքը վճարել, խնդրեր է կեզր. կառավարութենէն որպէս զի հարկահաւաք ցեղապետներն ալ այսուհետեւ 2 տարին անդամ մը փոխուին, ինչպէս կը փոխուին արդկակալները, եւ ամէն անդամ որ ցեղապետ մը փոխուի, պարտաւոր ըլլայ իր բոլոր հաչիւները մաքրել եւ այնպէս իր պաշտօնն յանձնել իր յաջորդին։ Բայց ասոր, իրենց ուղղամտութեամբ եւ պարկեշտ պաշտօնավարութեամբ ծանօթ չէյլերը միայն պաշտօնի կոչուին։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այս անօրինութեանց գործադրութիւնը։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ Վարչութիւնը նոր րութիւն մը ի գործ դրած է։ Ժողովրդեան դիւրութիւն մը ընծայելու մտօք, Պոլսէ մեկնող թէ ծովային եւ թէ ցամաքային Թղթատարներուն մեկնման օրերն ու ժամերը ցոյց տուող ցանկ մը հրատարակած եւ բոլոր վաճառականներուն ցրուած է։

ՓԱՐՈՆՆԵՐՈՒ Վարչութեան Ա. երկրաչափ Մ. Շարլ Կառնիէ եւ ծովային տեղական Բիւրօ էֆ. նախընթաց օր Կարմիր ծով ուղեւորեցան, ուր պիտի զբաղին կանդնելով այն չորս փարոսներն որոց չինութիւնն որոշուած էր անցեալ Մայիսին։ Այս չորս փարոսները պիտի կանգնուին Մոքայի, Ասլուայլի, Զէպարի եւ Ճէպելը-Թայրի մէջ։

ՄԱՔՍՈՒԹԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ հրահանգ տուաւ մաքսային պէտերուն, որպէս զի այսուհետեւ մաքսատուն հասած առևտրական հակերը խնամով քննեն, բոլոր հակերն ալ մի առ մի բանալով անխտիր։ Այս խիստ անօրինութեան առիթ տուած է Իմնեպէլ օղլու անուն վաճառական մը, որ այ հակերուն մէջէն զանազան ծանրագին առարկաներ երեւան հանուած են։

ՀՐԵՒՑ ՄԱՔՍԱՆԵՆԴՆԵՐ.—Սելանիկի մէջ, մաքսանենդներու կարգ մը ընկերակցութիւններ դոյութիւն ունէին, ի մէջ այլոց, Սէմուէլ Մօրտօ անուն Հրեայ մը որ Սելանիկի ծովեզերեայ վրայ Սանայի Վարժարանին սեռական պարտէզը վարձելով, անկէ ծանրագին վաճառքներ կը փախցնէ դիւերանց։ Իտամի սեղկութեանց նայելով, Սելանիկի մաքսանենդներու ընկերութեանց նաւավարներէն Մէհմետիմ անուն Հրեայ մը, 14 քիլօ ԷՎԲ փախցուցած միջոցին, ձերբակալուեր եւ մեծ տուգանք վճարեր էր։ Յետիւ արգիլուած է էվրթ մացնել Թուրքիոյ հողը։ Մաքսային իշխանութիւնք մաքսատուն հասած էսբարները կը դրաւէն եւ կը փճացնեն։ Սելանիկի մէջ, Մաքսանենդական Հրեայ ընկերակցութիւնները գլխաւորաբար ծովեզերեայ պարէզներ կը վարձեն եւ զիւերանց ի գործ կը գնեն իրենց չահատակութիւնները։ Տեղական իշխանութիւնք անչուշտ խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնեն այդ հրեանիերուն դէմ։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆն որոչեց 40 ղրուշանոց տուրք առնել այն նաւագործներէն, որք ձայնադիր ի ձեռին փողոցէ փողոց կը պտրտին եւ կամ խանութներու մէջ եղանակներ կ'ածեն։

ՍՊԱՀՈՎԱԴՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ. —Երէկ առաւօտ Դեւզմնիայի սրահին մէջ գումարում մը ունեցան ապահովագրական ընկերութեանց գործակալք, ընդհ. ոսկերչի մը վրայ հաճաձայնելու եւ արդի կործանարար հրդեհի վերջ մը տալու համար։ Անցեալ տարի ինն անգամ չանճաղոյզ մը կազմուած էր, կանոնադիր մը եւ սակագոյգ մը պատրաստելու համար։ Բանի մը ընկերութիւնք հակառակելով, նոյն ծրագիրը մերժուեցաւ։ Բայց ընդհանուր սակագոյգի մը պէտքն ա՛նքան զգալի էր որ քանի մը ամիս առաջ ընկերութիւններէն մին առաջարկ մը ըրաւ որ ընդունուեցաւ ամէնուն կողմէ։ Այս առաջարկն էր յօդուած մը աւելցնել կանոնադրին մէջ սա՛ իմաստով որ պայմանագրող ընկերութիւնք պարտաւոր ըլլան ընդհանուր սակագոյգը գործածել նոր գործերու համար։ Նոյն վերջերը գումարում մը տեղի ունեցաւ, եւ անդամներուն բաշխուեցան նոր կանոնադրութիւնն ու ընդհ. սակագոյգը։ Որոչուեցաւ մէկ ամիս պայմանաժամ տալ գործակալներուն որ իրենց ընկերութեանց հետ հաղորդակցին։ Երկկուան նստին մէջ հասկցուեցաւ որ Եւրոպայէ եկած պատասխանները ժխտական են մեծ մասամբ, մանաւանդ Անգլ. ընկերութեանց մեծ մասին պատասխանները։ Հետեւաբար յանձնաժողովն հրաժարեցաւ եւ ամուլ վիճաբանութենէ մը ետք ժողովը լրացուցաւ Ուբեան մրցումն ամէն ժամանակէ աւելի սաստիկ պիտի ըլլայ ի վնաս ապահովագրական ընկերութեանց, յլ ի մեծ չահ ընդհ. հասարակութեան։

ԹՂԹԱԲԵՐ.—Հունգարիոյ եւ Սերպիոյ մէջ մեծաքանակ ձիւն տեղացած ըլլալուն պատճառաւ, Եւրոպական Թղթաբեր կառախումբն երէկ չկրցաւ Պոլիս հասնիլ։

ԿԱՑՍ. ՄԻԼԲԻՒ վարժարանին մէջ հայերէն լեզուի ուսուցիչ կարգուեցաւ Միլքիէ վարժարանէն չրջանաւարտ եւ Մէարիֆի ժողովին դրաքննիչ Մէհմէտ Սիւրէյեա պէյ։

ՏՐԱՊԶՈՆԻ եւս հայ վաճառականներ հետզհետէ Պոլիս կուգան իրենց առևտրական պէտքերը հոգալու համար։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԷ քանի մը նոր դաղթականներ հասան Իզմիր։

ՊՈՒԼԿԱՐ նախարարութիւնը մերժեց Սոֆիայի Սինօդին մատուցած խնդիրը, որ է կղերականներուն թոշակներէն զեղչ չընել, ինչպէս պիտի զեղչուին քաղաքային պաշտօնատարներուն ի՛նչակները, խնայողութեան համար։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին քննիչ Տքթ. Բիալը Պերլին ուղեւորեցաւ։

ՏՐԱՄՄՑԻ մօտ արջնագործ (մանկանէդ) հանքեր գտնուած են։ Կ'ըսուի թէ դերմանական ընկերութիւնն մը պիտի չահագործէ զանոնք։

ԱՑՏՂՆԻ նահանգէն եկած տեղեկութեանց նայելով, հողագործական աչխատութիւնք գոհացուցիչ վիճակի մէջ են։ Ամէն կողմ բարերար անձրեւներ տեղացած են եւ կը տեղան, որով կը յուսացուի թէ յառաջիկայ հունձքը չատ առատ պիտի ըլլայ։

ՐՄԲԻԾ ԳԱՐՍ. ԱՀՄԷՏ, որ այժմ Ֆըրանսա կը գտնուի, Ֆօլի Պէրժէր Թատրոնին մէջ 15 օր չարունակ ըմբշական ներկայացումներ տալու համար պայմանագիր մը կնքեր է։ Թուրք ըմբիշը Լոնտոնէ եւ Ամերիկայէ ալ հրաւիրուած ըլլալով, ի մօտոյ նաեւ Լոնտոն եւ ապա Ամերիկա պիտի երթայ, իր Օսմանցիի կաչմրուան գրաւերները փորձելու անգլիւսաքսօն ցեղին ոչ նուազ կարչնեղ մկանուներուն հետ։

ԷԼԱՍՈՆԻԱՑԻ չատ մը զամբիկներ (էգ ձի) կը փախցուէին Ցունաստան, երբ տեղական իշխանութիւնք վրայ հասնելով՝ մաքսանենդները ձերբակալեցին ու ձիերը դրաւեցին։

ԻԶՄԻՐԼ կը գրեն թէ Կիր. միջօրէին հեղեղանման անձրեւ տեղացեր է, եւ օդն այն աստիճան մթնացեր է որ ցորեկ ատեն հարկ եղեր է լամբար վառել։

ՔՈՒՆԵԻ մէջ գումարուած երկաթուղիական միջազգային համաժողովին որոչմամբ, Սրեւելեան-Ճկպընթաց կառախումբը չաբաթը 3 օր պիտի բանի 1900 Յունվ. 1էն սկսեալ։

ՇՈՒՇՄԱՑԻՆ գլխին լնկած է։

ԱԶԱԽՈՒ ծովը մասամբ սառեր է։

ԳՆԴ. Վ.Ա.ՉՈՎ, Պուլկար բանակէն, որ ժամանակէ մ'ի վեր կ. Պոլիս կը գտնուէր, Սոֆիա վերադարձաւ։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ֆրանսական նաւատորմը, որ Իզմիրէ մեկնած էր, Եչ. օր Սելանիկ ժամաներ, եւ յաջորդ օրը ճամբայ ելեր է Յունաստ վերադառնալու համար։

ՇՆՉԱՀԵՂՁ ԵՂԱԾ.—Մահասէմի Մուսաննիա չորնաբը Եչ. իրիկուն Մուսայնիայէ գալով, Գրզ-Գուլէսիի առջեւ խոտիսեց։ Նաւապետը, Հիւսէյին էֆ., իր խուցը քաչուեցաւ եւ հոն կրակարան մը գնել տալէ վերջ, քնացաւ։ Առտուն երբ նաւաղներէն մին գուռը զարկաւ, ոեւէ պատասխան չընդունելց։ Սաոր վրայ խուցը բացին, եւ նաւապետին դիակը զտան, որ փայտածուխին ծուխէն չնչահեղձ եղած էր։

ՅՈՒՐՏԻ ՍԱՌԱՆՑ.—Մարզուանէ կը գրեն մեզ թէ Կիւմիչ Հաճի-քէօյի Մարզուան հարուստ գացող Իսլամ գեղացիներէն 20 տարեկան ամուսնացեալ երիտասարդ մը ցօրեմի առաւոտութենէն սառեր էր։ Գնտնանշարժ.—Սմասիայէ Դեկտ. 2 Թուով կը գրեն մեզ թէ Նոյ. 28ի գիշերը ժամ 6ին գետնաչարժի ցնցումներ տեղի ունեցեր են։ Օգերը մեզմ կ'երթան հոն, թէեւ անձրեւ կուգայ մերթ ընդ մերթ։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ. — Բերայի ոստիկանութիւնը Գօչօ անուն չոն մը ձերբակալեց, երբ իբրեւ ոսկի քչելու կ'աչխատէր Եգիպ. 2 ղրչնոց մը, զոր ոսկեզօծած էր։

ԱՐԿԱԾ.— Երզնկայի Իպրահիմ անուն Թուրք մը, ի Գալաթ, իր ընակարանին մէջ, նախընթաց օր բիվօլվերը կը մաքրէր, երբ հրացէնն յանկարծ կրակ առաւ եւ կապարը դիպցաւ իր կնոջ որ նոյն պահուն քովը կը գտնուէր։ Հէք կինը քիչ վերջը մեռաւ առած վէրքին հետեւանքէն։

ԲԱՐԻՋԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻՋ, 22 Դեկտ.

Ֆրանսական Ռանթ		99 15
Օամ. Ռէնթ	»	285 —
Օամ. Քոնս. ակրի Գ.	Ֆր.	22 42
Բուամկի երկաթուղի	Ֆր.	125 50
Իտալական		93 35
Օամ. Պանքա		556 -
Սպանիական		65 —
Թրանսվալ		48 75

ԱՆԴԼԻՈՑ Պանքային չաբաթական հաչուեկչիռը ցոյց կուտայ թէ մնատաղրամը 509,000 ոսկի եւ պանքանոտներու պահեստը 965,000 ոսկի պակասած են։ Դանձելի տոմսերուն քանակութիւնն աւելցած է 5,104,000 ոսկիի խոչոր գումարով մը, որ անտարակոյս պատերազմական պէտքերու համար եղած փոխատուութեանց գումարը կը ներկայացնէ։ Պահեստի գումարին համեմատութիւնն է ուրեմն 36,98% փոխանակ 42 3/8ին։

—Ֆրանս. Պանքան իր զրամազրկէլի սակը 3½ %էն 4½ %ի բարձրացուց։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ 21 Դեկտ.—Մօտերը Բիվըրէ Դեկտ. 14 թուով կը հեռագրեն Թայմզի. «Յարդ ո՛ւ եւ է նոր կռիւ տեղի չէ ունեցած։ Երկու պատերազմիկ կողմերն այսօր զեկուցումներ փոխանակեցին զերիներուն եւ վիրաւորներուն մասին»

—Պատերազմական նախարարութիւնը Բէքթաունէ հեռագիր մը ստացած է ծանուցանող թէ Զօր. Միթուէն նամակ մը ուղղելով Զօր. Բրոնկէի, եա ուզեր է տեղակալ Զէնս-Բօլն, որ պաշտօն ունէր Պօէր բանագնացի մը հետ տեսակցելու, եւ որ այս առթիւ գերի բռնուեր է։ Վորա Մեթուէն չատ անյարատուչ հեռագիր մը ստացաւ Պօէր զօրագ ընդհ. Բրոնկէ իր պատասխանին մէջ պարզապէս կը հաղորդէ թէ տեղակալ Զէնս-Բօլ ւրտես նկատուած է եւ թէ չի կրնար ուրիչ խօսք մտիկ ընել։

—Զօր. Պուլլըր կառավարութեան յայտարարեց թէ իր կարծեօք անկարելի է Լէյտսմիթի պաշարումը վերցնել, եւ թէ Ռիմպըլսի պաշարման բարձումը չատ անհատանական կը թուի իրեն։

—Կառավարութիւնն որոչեց ամէն կարելի եղած միջոցներով բազմաթիւ օգնական զօրքեր եւ թնդանօթներ զրկել Հարաւ-Ափրիկէ։

ԴԱՀԻՐԷ.—Լորտ Ռիչընըր այսօր հոս հասաւ եւ իսկոյն Աղէքսանդրիա գնաց, ուսկից «Իրիս» չոգեուրակով Մալթա պիտի երթայ, եւ անկէ ալ «Տիտօ» չոգեուրակով՝ Մասէր։

—Գնդապետ Ռոբինսոն լորտ Ռիչընըրի տեղակալ անուանուեցաւ։

ԲԱՐԻՋ.—Բէքթիի Ֆրանս. գեսպանը կը ծանուցանէ թէ չինական կառավարութիւնը գոհացում տուեր է Ֆրանսայի, Բուանկ-Զէուանի տահմանագլխի գծման եւ երկու սպաներու սպանման խնդրոյն մէջ։

ՎԻԵՆՆԱ. — Նոր նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնը պիտի յանձնուի հաւանաբար Մ. Վիթէքի։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Աղէքսանդր Թագաւոր նեռաւ չնորհեց 232 դատապարտեալներու։ Վերջին դասին մէջ դատապարտեալները ներման չարժանացան։

ԿՒԿՈՒԴԱ.—Սովին չատ լքած կացութիւնն ամէն օր աւելի տագնապալի կը դառնայ։ Այժմ կառավարական նպաստ ընդունողներուն թիւն 2½ միլիոնէն աւելի է։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ելմտական նախարար Մ. Վիդդէլ ուղղեալ կայս. Ուքքազ մը կրսէ թէ Զարին հրամանաւ եւ նախարարին բաղձանօք, ելմտական մասնախումբը քննել հրապարակին արդի կացութիւնը։ Մասնախումբն որոչում մը ներկայացուց Զարին հաստատող թէ Մ. Վիդդէլ ձեռք առած ելմտական միջոցները չատ օգտակար են։ Զարն համոզում կը յայտնէ թէ ելմտական նախարարը, արդի առևտրական դժուարութիւններն ի նկատ առնելով, պետութեան ելմտացոյցին եւ ժողովրդեան չահերը պիտի խնայէ։ Ուքքազն ի վեր կը հանէ Մ. Վիդդէլի փորձառութիւնը, կորովն ու կարողութիւնը, եւ Զարին անկեղծ երախտագիտութիւնը կը յայտնէ անոր։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԱՆԴԼԻՈՑ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՓԱՓԱԳԻ

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Դեկտ.—Սոմերաչատ քաղ իրաւնկ ակուհիներուն, մէջ կը ծանուցուի թէ Անգլիոյ Վիքտորիա թագուհին քանիցս իր ջերմ փափաքն յայտներ է Թրանսվալի ու Օրանժի հետ հաչտութիւն կնքելու համար։

—Զօր. Ռոպէրթս Բարկոյս ուղեւորելէ առաջ պատգամագրով մը չնորհակալութիւն կը յայտնէ Ամերիկացւոց՝ իրենց համակրութեան համար, ինչպէս նաեւ Գահնատալոյ։ Սքանչացում կը յայտնէ անգլ. գաղթականութենէն խանգտաութեան համար, զոր ցոյց կուտան յօդուտ Մայր-Հայրենեաց, եւ կը հերքէ իր լանտական զօրագունդերուն անկարգապահութեան մասին պատրաստ զրոյցները։

—Կը ծանուցուի թէ Սակարանին մէջ հաւանաբար յաչտելագործութիւնը չատ դժուար պիտի ըլլայ «ոսկեօ»ի սղոսքեան պատճառաւ։

ՍԵՂԱՆԱԿՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՑ

ԲԱԾՈՒՄ 10 Դեկ.

Օամ. Քոնս. ակռի Գ. Ք. կ.		24 18
Բուամկի երկաթուղի	Ֆր.	122 50
ՓՍԿՈՒՄ		
Օամ. Քոնս. ակռի Գ.	Օ.Ո.	24 14
Բուամկի երկաթուղի	Ֆր.	122 75

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՐԷՒՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊՐԻՒՔՍԷԼ

Դրամագլուխ ֆրանք 2,500,000 — *Դրամատուն ընկերոջական, Գրէտի-Լիօնէ*

Ընկերոջիւնը կ'ապահովագրէ տներ, բնակոջիւններ եւ վաճառքներ խիստ չափաւոր գիներով

Գլխաւոր Տնօրէնութեան
Պ. ԿՕՔՔՕԶԼՕՒ

Գաւառաց համար պատասխանատու երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

Ղալաթիա, Մէրճէսպանի փողոց, Ճէտիտ խան

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱՐԹԱԿ ՈՍԿԱՆԵԱՆ

Մ. ՀԻՒԼԷՅԻՆՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄՆՏԱԿՍԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ,
Քոճուի Լիոճեի կից, թիւ 8

Վաճառատունս պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ յաճախորդներուն թէ իր մեծատաքսեղէններու եւ արդուզարդի ապրանքները, ձմեռնային եղանակի նպաստաւոր տեսակէտով ճոխացուցած է։

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐ իրենց զարդարանքներով ընտիր արծաթապատ ափսէներ, մնասուխներ, օժտի համար ճերմակեղէններ, մկրատներու հագուստ եւ գլխարկ, կիներու եւ օրիորդներու ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ որ-ոնք վերջին ձեւերու վրայ պատրաստուելու կէս ժամին կը յանձնուին, գլխարկի վերատր էքրէթ ծաղիկ եւ այլն։ Նոյնպէս թաւիչէ եւ մեռաքսեղէնէ ՓԵԼԵՐԻՆՆԵՐ, պատրաստ եւ չափու վրայ անհատապատի ածան գներով։ Կը գտնուին ամէն տեսակ մեռաքսէ կերպասներ, ինչպէս սաթէն, լոյն, օթոման, արմիւր, կրօն, եւն. եւն։ Թիւլիպէնի, Թաւիչ, բասմաներէրի, խարտ, գօլկէ, գօրսէ, ֆիչու, չալ, ռոպէժ, կօֆթէ մէյէզու կօֆթէ, գոյն անկէյ, պալայոզ, Թանթէլայ, գօրսէլայ, ֆէյասըն, ռանգինէզ, ֆոու ֆոու, կոճակ, ձեռագործի ծաղիկ, տերեւ, Թուղթ, Թաւար, ասլօններու համար ծառեր եւն. եւն։

Ապրանքներու աղնուութիւն եւ գիներ խիստ ժամանակի մէջ։ Փութով կը կատարուին գաւառներէ եկած յանձնարարութիւններ։

ՏՐ. Ն. Յ. ԹԻՒԼԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ—ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Եւրոպական նոր վերադարձած՝ բնակութիւնը հաստատած է Մարզիվանի, Սապըճ-Սուճ, Սրտարեան զեղարանին դիմացը։ Հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէ վերջ։ Գլ. կէս օրէ վերջ Ձրի կը դարմանէ ամէն ներքին եւ արտաքին հիւանդութիւն, մանաւորապէս ազգ։ կը կատարէ ամէն վիրաբուժական գործողութիւն կը դարմանէ աչքի հիւանդութիւններ նոր մէթոտներով։

Բլ. եւ Ուրբ. կու օրէ վերջ կը գտուի Գալաթիա, Նախկին բնակարանին քով։ 3—15

ՆԷՎԱԶԷԼԻՆ

ՆԷՎԱԶԷԼԻՆԸ հրաշալի դեղ մըն է որ կատարելապէս կը բուժէ ՀԱՐԲՈՒԽԵՆ ու ԻԶՁՈՒԱԾՔՆԵՐը։

ՆԷՎԱԶԷԼԻՆԸ արագ եւ անվնաս ազդեցութիւն մը կ'ընէ. բնաւ վնասակար հետեւանք չունի ու շատ դիւրաբեր կը գործածուի։ Տղաք ալ կրնան գործածել զայն։ Մանաւանդ օգնելու ժամանակ եթէ առաջ իրենն գործածուի ՆԷՎԱԶԷԼԸ բնաւ մէկը հարբեցող չըլլար եւ ո՛չ ալ ըմպուածք։

ՆԷՎԱԶԷԼԻՆԸ որչափ առնն պահուի, չաւրուիր եւ մէկը ո՛րչափ անապարկ զայն գործածել ա՛յնչափ չուտ կը լմչկուի հարբեցնելէն։ Ցայտնի է թէ չնչառական գործարանները հիւանդութիւններ, Թոքաատալը, Թոքախտը, կրծախտը եւն. անհամ Թողած հարբեցնի հետեւանք են։

ՆԷՎԱԶԷԼԻՆԸ այս կարգի հիւանդութիւնները կ'ազատէ մարդս, բուժելով հարբեցողը։ Անհրաժեշտ է որ ամէն տան մէջ գտնուի։

ՆԷՎԱԶԷԼԻՆԸ պէտք է գործածել հետեւեալ եղանակով. Նէվազէլինը պարունակող սրուակը վարի կողմէն սեղմել եւ լեցնէն ժայթքած հեղուկէն բրնձի հատիկի մը չափ խլորն քթին մօտեցնել ու քթանխոտ պէս վեր քաշել, օրը հինգէն մինչեւ քսան անգամ կրկնելու է։ Գինն է 1 ֆր.։ Ընդհ. մթերանոց ՅԱՐՄԱՍԻ ՍԱՆԹՐԱԼ ՊԻՐՐ ԲԼԱԺ (Ֆրանսա)։ Կը ծախուի մայրաքաղաքիս դեղագործներուն եւ դեղավաճառներուն քով։ Գլխաւոր մթերանոցներն են Գալա, Գաւառական եւ Մէկիմի, Սիրքէճի «Թուրքիա» դեղարանը, Բերա Գանղիլի ու Բիւյիւքտէրէի դեղարանները եւ Պահէչ-Գալու Մէկրտամիճեան դեղարանը։

Զմեռն եղանակին առթիւ երբ հարուածը ա՛յնքան յաճախադէպ է, մեր բնթերցողներուն կը յանձնարարենք ՆԷՎԱԶԷԼԻՆԸ։

ՄԱՐԶՈՒԱՆՑԻՆԵՐՈՒՆ

Տեղդ, «Ծաղիկ»ի գործակատր է Դէտրզ էֆ. Կիւլեան։

ՄԱՐԱՇՑԻՆԵՐՈՒՆ

Թերթիս գործակալ կարգուած է տեղւոյդ Բէժիի Մուհասէպէճի Նիկողոս էֆ. Աատուրեան։

ՈՒՏԱՏՈՒՆ ԱՄՄՈՆԱԲՈՑԻ

ՔԻՉԻՒՔ—ԼՈՒՎՐ

Բերա, Մեծ-փողոց, թիւ 436
Լրպօն զաքարավաճառներ թող

	Դրչ.
Պարզ ատամնահանութիւն	10
Առանց ցաւի ատամնահանութիւն	15
Ակռայ մաքրել	15
Ակռայ լեցնել արծաթով կամ ոսկրափոշիով	15
Ակռայ լեցնել ոսկիով	35
Ամբողջ ատամնաշար մը առնուազն	300
Մատնակի ատամնաշար մէկ ակռան	15

Ծանօթ.—Ակռայ լեցնելու եւ կամ նորէն չմնելու համար եղած յանձնարարութիւններուն կէսը կանխիկ եւ մնաց կէսն ալ չենուելէն հազը վճարելի է։

ՍՎԱՍՑԻՆԵՐՈՒՆ

Տեղդ գործակալ կարգուած է Մ. էֆ. Խալիրեան։

ՇԱՓԱՐԱՎԱՃԱՌ

ՍԱՆԴՐԱԼ

ԼՈՒԻ ՖՐԱՆՔԻ ԵՒ ԺՈՐԺ ԻԼԻԱՏԷՍ
Բերա, Մեծ փողոց, 262

Կը գտնուի ամէն տեսակ անուշեղէն, հարմանիքի չաքար, ֆրիւի կլասէ, անուշի վերաբերեալ ամէն բան, եւ այլն, եւ այլն, առինդաղոցագրիչ պայմաններով։

Ամէն անձնք որ կը փափաքին երեկոյթ, հանդէս մը սարքել՝ կրնան դիմել այդ վաճառատունը ուր կը գտնուի ԹՂԹ Եւրոպական եւ ԹՂԹ Թրքական ամէն տեսակ անուշեղէններ։ Վաճառատունը պատրաստ է իր յաճախորդները գոհացնելու համար ապահովանքներ ալ ընդունիլ։

ՄԱՐԳԱՐԷԱՆ ԴՐԱՏՈՒՆ

Կ. Պոլիս, Մերճաք փողոց թիւ 57

Մանկապարտէզ

	Դրչ.
Մարգրիտներ (Չհագուիր եւ ապագիր)	1,10
Մանկավարժ. քերականութիւն Ա. մաս (Նախապատրաստիկ)	1,10
Արտայի պատրաստ. Աչխարհագրական բնթերցուած	3

Տարրական Նախակրթարան

Ա. ՏԱՐԻ

Սիրուն գրուածքներ (Մանկանց Բ. Գիրքը)	2
Արժանիմանութիւն (99 պատկերով)	3
Մանկավարժական Քերականութիւն Բ. մաս	2,20
Թուագիտութիւն Փալագչեան Ա.	4
Աչխարհագրութիւն Փալագչեան ամբողջական	2
Իրագիտութիւն Փալագչեան	3
Գեղեցիկ Գրուածքներ Ա. մաս տաճկախօս աղգ	2,20

Բ. ՏԱՐԻ

Ոսկեմատնիկ Հայ աղգ (կրկին սրբագրուած)	4
Մանկավարժական Քերականութիւն Գ. մաս	4
Թուագիտութիւն Փալագչեան Բ.	4
Աչխարհագրութիւն Փալագչեան Բ.	2
Գեղեցիկ Գրուածքներ տաճկախօս աղգ Բ.	3

ԱՐՏՕՆԱՏԻՐ Ա. ՍԱՀԱԿԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԾԱՂԻԿ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Ղալաթիա, Համոն-բաչա Խան

ՃԵՐՄԱԿ ԳԱՄԵԼԻԱ

ՄԱՐՏԻԿ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Պոլիս, Սուլթան Համամ եկեղի ձամի փողոց թիւ 3

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ձմեռան եւ ամէն եղանակի յարմար ամէն տեսակ Բարիզեան կերպասներ, վայելուչ ճաշակով ու պիւրամատչելի գներով։ Դիմեցէք եւ գոհ պիտի մնաք։

ՏՐՔ. Ս. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԲԱՐԿԱՆԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԳՈՐԾԱՐԱՆ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Եանցի գարեջրատան վրայի յարկը (ճիղղ Զըպուրճեանց դէմն)

Ամենատարիի ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն, ցաւով պիտի եւ բաւժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նաեւ, ճաչակաւոր եւ պիւտկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, գէմքի ձեւաւորութիւն, բան տարիքի, ծամոզութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաչխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ գեղերու եւ ամենաանարեպատրծելի ագրանիներու մէջտեղ, տառնց ցաւի առանձնահատուկութիւն։

Հիմնարկը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Յ. Գ. վերջ մը տալու համար Յաճախորդաց դանգատներուն, հրատարակած կ'ազդարարենք թէ Մենէ Պղատոյ կողմը մանանաճիղ ՉՈՒՆԵՆԵՐ։

ԱՅՆ ՏԻՒԵՆՆԵՐԸ ՆԵ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐԸ

Որ պէտք ունին գլխարկի, չրջազգեստի, բլուզնի, մանթոյի, ձեռնոցի, թաշ պիտին

ԽԱԶԻԿ ԼՒԻՒՃԻԵԱՆ

62, Իսթղալ գալաթըսրմ, 62

Ուր պիտի գտնեն այդ ամէնքը ԸՆՏԻՐ ՈՒ ԱԺԱՆ, ինչպէս նաեւ մրցուժեան եւ տարեվերջի համար մոմեր ու հարսանեկան պատկներ։

ՌՒԲԻ ՍԱԼ

ՍԵՒ ԱԴԱՄԱՆԴԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Թ

ՊԱՑՄԱՆԱԳԻՐԸ

Բալլիոթ չարունակեց.

—Այն առեն կծծի ու ագահ էլի, զրամ կը հաւաքէի Բարիզ կարենալ դալու համար։ Աւելորդ է երկարօրէն խօսիլ այն զանազան արուեստներուն վրայ զորոնք գործադրելի առանց ո՛ւս է վարանումի՝ այս մեծ քաղքին մէջ կարենալ ապրելու համար, արուեստներ՝ զորոնք ամէնքն ալ կ'անգիտանան։ Խալոդներու մէջ տղայոց չա՛ա բաներ կը սովրեցնեն, բայց չեն սովրեցներ այն մեկ բանն որ օրին մէկը ամէնէն աւելի պէտք պիտի ըլլայ անոնց, Բարիզի մէջ կարենալ ապրելու դիւութիւնը զոր ես ինքնուսնութեամբ սովրեցայ, ինչպէս նաեւ զուք։ — Բայց զուք այդ դիւութեան չնորհիւ չայդղեցաք, մինչ ես դո՛ռ պիտի չայդղին։ Իրաւ է որ սակայն զուք սա պահուս անյատակ անդունդի մը մօտ կը գտնուիք, մինչդեռ ես նպատակիս կը հասնիմ։

Իր սովորական պարարտնութեան հակառակ՝ Գլառա սարսռաց։

—Վերջապէս օր մը ձեր պերճի բարեկամին՝ Պր. Լառոնճուայի քովը մտայ, չարունակեց Բալլիոթ, եւ անկէց ի վեր՝ ա՛լ խելացիորէն ճամբան կը չարունակեմ։ Զամպազանց համբերող եմ։ Պր. Լառոնճուա իմ վրաս կարենալ լսելու համար՝ լաւական ճարտար գրուիչն մը հնարած էր. լեցուն սմսական կը վճարէր, բայց, իր գործերուն մէջ իմ մասնակցութիւնս մերժելով՝ զիս անկախ կը ձգէր եւ ինք անմնի կը կարծէր թէ զեռ կարելի էր երկար տարի այսպէս չարունակել։ Ես ամէն բան վերլուծողայորէն ընդունեցայ, բայց հիմա ա՛լ վրէժս կը լուծեմ կոր՝ ես ալ իմ կարգիս Պր. Լառոնճուայի վրայ լսելով։ Իր լսկանութիւնը նեւթական էր, բայց հիմա իմինս բարոյական է եւ տակիւնէն հաղո՛ր անգամ զօրաւոր կրնայ զայն ամենայն դիւրութեամբ արգիլել որ ձեզի վճարածներն ա՛լ դարձեցնէր. բայց, ինչպէս որ արդէն տեսաք, այդ բանը չըրի։ Իրը վարձատրութիւն, ո՛չ թէ ձեր անհուն երախտագիտութեանց, այլ մեր չահերուն միացման կ'ապահովի։ Բայց, կանխի զիւղուածներն ա՛յնչափ տարօրինակ են որ հիմա, լ'նչ որ ալ ընենք, ուղնիք չունինք իրարու հետ պիտի համաձայնինք։ Օրիորդ Գլառա, դիս իրր բարեկամ կ'ընդունի՞ք։

—Շարունակեցէք, պարո՛ն։

—Այո՛, ապահովեսմք տալիցայ, օրիորդ, հակառակ չռայլութեանս։ Բայց վերջապէս զրամագլխի մը պէտքայ, զրամագլուխ մը որ անհրաժեշտ է անոնց որոնք մեծնալ, բարգաւանալ կը տենդանան Պ. Լառոնճուայի քովը մտած ժամանակս մի՛կ խօսել մ'ունէի, հարստութիւնը, եւ պիտի վաճառատունը գործի՛ք մը ըլլի ինծի՝ հարստութիւնս կազմելու համար։ Պաչտոնակիցներէս առնլի հաւատարմութիւն եւ ուշիմութիւն տեսայ տալի Պ. Լառոնճուայի, եւ ան ալ խարուեցաւ։ Այն ատեն իր վաճառութիւնը չարաչար գործածելով՝ իր յաճախորդները մէկիկ մէկիկ ձեռքէն կորզեցի եւ այսօր չկա՛յ ալ յաճախորդ մը որ Պր. Լառոնճուայի հետ գործ ունենալ ուզէ, եթէ ես հոն չգտնուիմ։ Վաղը, եթէ պիտի մրցակից հանդիսանալ ուզեմ, ապահով եմ որ իր բոլոր յաճախորդները ինծի պիտի գիմեն եւ գործառնատեղիներն ալ մինակ ինծի հետ գործ ունենալ պիտի ուզեն՝ լաւագոյն պայմաններով։ Բայց ես աւելին ի՛ուզեմ... կա՛մ Պ. Լառոնճուայի տարեկ հարստութիւնը եւ կա՛մ անոր մէկ մասը՝ միւս մասը ձեզի թողլով։

Այս խօսքերը ըսած ատեն Բալլիոթի ձայնը խռոտացած էր. Պր. Լառոնճուայի հարստութեան վրայ խօսելով կը դողար ան։

—Բայց այս տենչանքէն զատ՝ ուրիշ սէր մը մուտ գտած է սրտիս մէջ, սէ՛ր մը զոր չե՛մ կրնար հոգիէս խլել։ կը սիրե՛մ օրիորդ Լառոնճուան, կը սիրե՛մ առանց ո՛ւս է կանխատեսութեան, առանց ո՛ւս է վաստահութեան, այլ սիմարի պէս Ծնողքս սիրելու ժամանակ չունեցայ եւ անկէց ի վեր ոչ օր սիրեցի։ Արդէն քիչ առաջ ըսի ձեզի. չունե՛մ բարեկամ մը, չունե՛մ բնկեր մը. երբեք չրծունքներս սիրոյ բառ մը չեն արտասանած, երբե՛ք բերանս սիրեմի մը ճակատը չէ համբուրած, ո՛չ մօր մը, ո՛չ հօր մը, ո՛չ ալ քրոջ մը, որուն ա՛մբ կը քաչեմ ամբողջ կեանքս մէջ, որուն պէտքը ամէնէն աւելի կը չարչարէ, կը տանջէ հոգիս եւ զոր կը պաչտեմ գերբնական, խոչո՛ր էակի մը պէս Օրիորդ, ա՛յս խօսքերէս ետքը կրնա՛ք երեւակայել թէ ո՛րչափ բուռն, ո՛րչափ սաստիկ կրնայ ըլլալ իմ առչիս ատրճ...

Բալլիոթ վայրկեան մը կանգ առաւ երկար հառաչներ արձակելու համար։

—Ինչ կարեւորութիւն ունի սիրոյս մանրամասնութիւնները նկարագրել։ Մեկ երբեք սիրելու ակարութիւնն ունեցայ, չեմ ուզեր ամէն սիրահարներու պէս, ապուշի պէս երեւակայել թէ այս սէրն ո՛չ մէկ սիրոյ կը նմանի, չպիտի պատմեմ ձեզի թէ ինչպէս անզգալաբար սիրահարեցայ այդ հմայիչ աղջկան որ երբեք ուչադրութիւն անգամ չէ ըրած ինծի կը սիրեմ զայն. ա՛յս է խնդիրը։ Ամէն բան գիտեմ. տիղղ եմ, անախորժ եմ, կոչտ եմ եւ օրիորդ Լառոնճուան զիս չի սիրեր, եւ մեղմս երբեք չպիտի սիրէ, բայց ամէն պարագայի մէջ անիկա ինծի պիտի ըլլայ։

Գլառա՝ առանց ընդմիջելու մտիկ ըրած էր զայն։ Երբ որ Բալլիոթ խօսքն աւարտեց, նախկին սենեկապանութեան բաւ քաղցր ձայնով մը.

—Կը հասկնամ ձեր բռածները. ատոնք ամէնքը ե՛ւ ալ կրած եմ։

—Ես իմ խոստովանանքս աւարտեցի, չարունակեց Բալլիոթ հեղնական ժպիտով մը, հիմա ձերինին պիտի սկսիմ. իրա՛ւ ես բարեկամ մը չունիմ, բայց կա՛ն չատ մը մարդիկ որ իրենք զիրենք իմ բարեկամս կը կարծեն եւ կ'ըսեն իրենք իրենց. «Ապուշի կը նմանի, բայց ես այնպէս լաւ տղայ է»։ Ես այդ մարդոց ճչմարտապէս բաղմաթիւ ծառայութիւններ մատուցած եմ, որպէսզի կարենամ յուսոյ ե՛ւ ալ իմ կարգիս ծառայութիւն մը պահանջել ա՛նոնցմէ։

(Շարունակելի)